

BY & FOLK

PÅL ENGESÆTER, folk@bt.no

DAGENS NAVN

I dag har **Gudrun** og **Guro** navnedag. Gudrun er et norrønt navn, sammensatt av Gud og hemmelig. Navnet kan også bety trofast venn. Guro er en norsk dialektform av Gudrun. NTB

FØDSELSDAGER

I dag blir skuespiller Toralv Maurstad (bildet) 90 år, artist Sven-Bertil Taube 82 år, tidl. trommeslager i The Beatles Pete Best 75 år, tidl. forbundsleder Sture Arntzen 68 år, skuespiller Grethe Ryen 67 år, professor Bjørn Rishovd Rund 66 år, artist og musikkpedagog Randi Hansen 58 år, generalsekretær Olav Fykse Tveit 56 år, skuespiller Marian Saastad Ottesen 41 år og kombinertløper Johnny Spillane 36 år.

NTB

JUBILANTER

90

Målfrid Nydal, 5152 Bønnes

80

Solveig Fimreite, Høyanger
Evelyn Michelsen, 5094 Bergen
Liv Mathilde Øystese, Øystese

70

Gemma Medalle Andersen, 5223 Nesttun
Brith Mary Bjørøy, 5382 Skogsvåg
Åshild Helene Hedstrøm, 5943 Austrheim
Aslak Helleve, 5704 Voss
Marit-Elin Høysæter, 5145 Fyllingsdalen
Bente Brekke Kampevold, 5955 Lindås
Kjell Edgar Nebb, Mathopen

60

Stig Marton Bergset, 5307 Ask
Ingrid Iversen Berland, 5314 Kjerrgarden
Bjarne Flaten, 5113 Tertnes
Wenche Larsen, 5015 Bergen
Odd Inge Matre, Loddefjord
Atle Nielsen, 5155 Bønnes
Majda Numanovic, Nesttun
Harald Onarheim, 5416 Stord
Hallvard Hallstein Oppedal, 5961 Brekke
Hans Rein, 5164 Laksevåg
Marit Hansen Roti, 5151 Straumsgrend
Nils-Petter Sivertsen, 5106 Øvre Ervik
Elin Kringlen Solstrand, 5305 Florvåg
Morten Straume, 5232 Paradis
Tiril Straume, 5232 Paradis
Grethe Teigland, 5121 Ulset
Elizabeth Fialkowska Tolås, 5417 Stord
Helge Vatshelle, 5993 Ostereidet
Frode Walle, 5227 Nesttun

50

Siv Aspeseter, 6884 Øvre Årdal
Jannicke Berg, 5227 Nesttun
Sturle Falck, 5170 Bjørndalstræ
Arnfinn Haugland, 5134 Flaktveit
Elisabeth Skar Henriksen, 5600 Norheimsund
Roger Hollevik, 5165 Laksevåg
Laila Karin Håkonshellen, 5174 Mathopen
Sigbjørn Johannessen, 5350 Brattholmen
Benthe Kalland, 5165 Laksevåg
Lars Kvåle, 5760 Røldal
Svein Erik Malkenes, 5238 Rådal
Britta Karin Hope Myhra, 5146 Fyllingsdalen
Marie Sakseid Oldereide, 5437 Finnås
Jarle Solheim, 5072 Bergen
Marianne Steen, 5301 Kleppstø
Ljiljana Stojkovic, 5210 Os
Sturle Morten Thomassen, 5223 Nesttun
Svein Ivar Berge Vemmalvik, 5253 Sandsli
Jarle Viken, 5268 Haukeland

HAVNEN

Hurtigrutekaien: Nordlys fra Kirkenes kl. 14.30 til Kirkenes kl. 22.30.

KILDE: BERGEN OG OMLAND HAVNEVESEN

DAGENS GULLKORN

Når man ser gjennom kjærlighetens briller, blir kobber til gull.

CERVANTES, SPANSK FORFATTER

HAV OG IS: Fungerende direktør Johnny A. Johannessen og kolleger på Nansen-

JUBILERER // Fascinasjonen for polarheltens ekspedisjoner og nordområdene var avgjørende da Nansensenteret ble grunnlagt for tretti år siden.

30 år i Nansens ånd

PS

Det heng ikkje på greip

SIST VINTER var eg på tur til Japan og Sør-Korea. Seoul er ein fantastisk spennande by, nesten heilt mot grensa til Nord-Korea. Men det var enkelte ting som ikkje hang på greip i den gamle OL-byen. Prissetjinga var omtrent like spennande som byen: Eg kunne ta taxi i ein halvtime og betale 40 kroner, ein himmelsk god pris etter våre forhold, medan ein kaffikopp kosta 60 kroner.

FOR NOKRE veker sidan slo det meg igjen: Dette heng berre ikkje på greip. Eg hadde vore i Førde og skulle ta taxi frå hotellet til flyplassen for å kome meg vidare til Brann-kamp i Kristiansand. 501 kroner betalte eg (det vil seie arbeidsgjevaren min) for den 17 minutt lange turen. Medan eg sat der og såg taksameteret skyte til himmels, kom eg på at eg hadde betalt 399 kroner for flyturen til London nokre veker seinare.

ROAR LYNGØY

roar.lyngoy@bt.no

Korleis kan dette rime?

DET ER mykje ein kan stusse på her i livet, og av og til gjeld det berre å vere smart for å ta innersvingen på dei som sel oss varer og tenester. Kvifor betale 3000 for jakka i desember når ein kan sleppe unna med 1500 under januarsalet?

UNSETT kor billig eller dyrt det er, veit eg at dei fleste av oss her oppe i det kalde nord har råd til det vi treng og meir til. For mange av menneska på planeten er det berre ein fjern draum til dømes det å setje seg på eit fly. Dét heng vel heller ikkje på greip.

ATLE ANDERSSON
atle.andersson@bt.no
foto EIRIK BREKKE

– Gratulerer med dagen. Hvordan skal jubileet feires?

– Det blir fagseminar torsdag og fredag med en rekke internasjonale forskere på Vil Vite-senteret. Vi skal også dele ut prisen «Nansen Polar Bear Award» til den franske forskeren Anny Cazanave. Hun har drevet banebrytende arbeid innen det høyaktuelle temaet havnivåstigning. Fredag kveld blir det festmiddag på Fløyen med 160 gjester fra inn- og utland.

– Hva har egentlig Fridtjof Nansen med senteret å gjøre?

– Da vi opprettet senteret i 1986, var vi en gruppe på fem forskere

under ledelse av Ola M. Johannessen som var inspirert av Nansen og hans drift med «Fram» gjennom Polhavet. Nansen må ha hatt en fantastisk intuisjon og evne til å samle kunnskap. Mye av det han oppdaget og beskrev, har vist seg å stemme godt med nyere forskning. Nansens familie ga oss lov til å bruke navnet da vi opprettet senteret i 1986.

– Har dere gjennomført noen Nansen-inspirerte ekspedisjoner til arktiske strøk i nyere tid?

– Ja. Kollega Yngve Kristoffersen kom sammen med Audun Tølfesen hjem i fjor etter å ha drevet på en luftputebåt et helt år i de indre delene av Polhavet. Her gjorde de målinger i sjøisen, i havet og på

FOLK: BT bringer gjerne minneord, jubilentomtaler og lignende. Tekstlengden bør ikke overstige 2000 tegn.
KONTAKT: E-post: folk@bt.no eller telefon 55214518.

RUNDE DAGER: Dersom du har rund dag, 50 år eller eldre i denne eller neste måned, og ikke ønsker navnet ditt på listen, kan du reservere deg på: www.bt.no/jubilant senest fire virkedager før.

senteret har forsket på utviklingen i isbjørnens rike i tretti år. Issmeltingen i nord får konsekvenser for flere enn isbjørnen.

selve havbunnen. Det er vanskelig å forestille seg hvor tøft det er å jobbe i 40 minusgrader og mesteparten av tiden i bekmørke. Ingen polarforsker har gjort noe tilsvarende siden Nansen selv drev rundt på isen der oppe i tre år.

– Hva driver Nansensenteret med?

– Hovedfokus er havovervåking i nordområdene, og samspillet mellom hav, sjøis og atmosfæren. Vi bruker satellitter, fly og gjør observasjoner ute på selve isen og målinger i havet under isen. Vi setter informasjonen sammen, bedrer prosessforståelsen, lager beregningsmodeller og simuleringer. Et viktig mål er å lage sesongvarsler for sjøisutbredelsen i Polhavet. Dette kan bli svært nyttig for mange operative aktiviteter, som fremtidig skipstrafikk i disse havområdene.

– Har du selv vært i Arktis?

– Ja, som ung og nysgjerrig forsker fikk jeg delta i store feltprogrammer i nordområdene. Da jeg begynte som havforsker, ble målinger fra satellitter stadig viktigere i fjernmåling og Nansensenteret var tidlig ute. Satellittobservasjoner er en formidabel informasjonskilde, vi bruker dem til å studere hva som skjer i nordområdene og Arktis, vi følger med Golfstrømmen, endringer i de globale havtemperaturene, utbredelse av forurensning og andre endringer som skjer i havene.

– Kan du gi eksempler på forskning dere bedriver?

MIN DAG

Navn: Johnny A. Johannesen

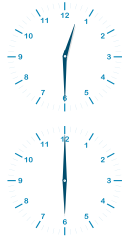
Alder: 62 år

Bosted: Møhlenpris

Aktuell: Fungerende direktør på Nansensenteret for miljø og fjernmåling, som har hovedkvarter på Marineholmen og avdelinger i Russland, Kina, India, Bangladesh, Sør-Afrika.

08.00: Nyter en god kopp kaffe før jeg stikker bort på Nansensenteret for å sjekke at alt er i orden før seminaret åpner.

12.30: Stående minglelunsj med andre forskere på konferansen.

18.00: Avslutter første konferansedag med pizza og forfriskninger.

Ett prosjekt er å få skaffe mer kunnskap om hvordan sjøisen oppfører seg i samspill med havet og atmosfæren.

– Ett prosjekt er å få skaffe mer kunnskap om hvordan sjøisen oppfører seg i samspill med havet og atmosfæren. Hva skjer når den brekker, hvordan driver isen rundt med strømmene og med pådrag fra vind? Når isen sprekker opp, vil varme fra sjøen føres opp i luften og mange kilometer ut i atmosfæren.

– Hva kan det føre til?

– Det kan gi innvirkninger på vær og klima langt unna. Vi kan for eksempel undersøke hva det betyr for klimaet og giftlokket i Bergen at sjøisdekket i Arktis er redusert på sommerstid. Slike studier og beregninger, og hvordan observasjonssystemene må forbedres, inngår i et nytt stort EU-prosjekt som Nansensenteret skal koordinere de neste fem årene.

– Planer om å slå sammen Nansensenteret med andre forskningsinstitusjoner i Bergen har skapt en del støy de siste årene. Tror du Nansensenteret feirer nytt jubileum om fem eller ti år?

– Ja, jeg tror vi er en selvstendig institusjon også om fem eller ti år. Vi er en viktig aktør med vår nisjekompetanse og sammen med våre samarbeidspartnere i Bergen har Nansensenteret mål om å bidra i oppbyggingen av både den marine klyngen og klimaklyngen som skal løfte frem Bergen som en internasjonal, marin hovedstad.

PÅ DENNE DAG

FOTO: PHILIPPE PLAILLY

Apemennesket Lucy

1974 // Skjelettet av et kvinnelig apemenneske ble funnet i Awash-dalen i Etiopia. Arkeologene som fant henne ga henne navnet Lucy etter Beatles-sangen «Lucy in the Sky with Diamonds». Lucy tilhørte arten Australopithecus afarensis, som trolig levde på jorden for mellom tre og fire millioner år siden. Skjelettrestene etter Lucy består av flere hundre små deler og utgjør omkring 40 % av det komplette skjelettet. Alderen på skjelettet er anslått til ca. 3,2 millioner år. Forskerne mener å vite at Lucy var ca. 110 cm høy, veide 29 kilo og gikk på to bein. Hun hadde fremskutt kjeveparti og relativt liten hjerne sammenlignet med vår. Lucy oppbevares ved The National Museum of Ethiopia i Addis Abeba.

MINNEORD

En vanlig god lørdag ble med ett tristere da det ble kjent at **Thorvald Leonard Melingen** hadde gått ut av livet 29. oktober, 81 år gammel. For oss som kjente ham, var det slutten for en mangfoldig karriere og et rikt liv.

Thorvald var født i Bergen, og fikk sin grunnleggende utdannelse ved Bergen Katedralskole og UiB før turen gikk til berglinjen ved NTH i Trondheim. Det la grunnlaget for en mangfoldig yrkeskarriere utenfor Bergen i inn- og utland. Naturlig nok begynte det med arbeid innen gruvedrift på Svalbard, Norsk Bergverk og ved Syd-Varanger. Han kom meget tidlig inn i den begynnende norske oljeindustrien gjennom Norsk Hydro og videre ved Det franske petroleumsinstitutt. Da Saga Petroleum engasjerte seg som utbygger av Seme-feltet i Benin, ledet han arbeidet der både teknisk og finansielt i samarbeid med Verdensbanken.

Etter noen år i Benin dro han endelig tilbake til Bergen som leder av Nutec gjennom mange år frem til pensjonsalder. Som pensjonist hadde han fremdeles etterspurt faglig kompetanse til å påta seg oppdrag som rådgiver i Nigeria, Angola, Russland og

Aserbajdsjan. Han var en tid også visepresident i Norsk Petroleumsforening, medlem av Norsk Polarråd og tilknyttet forskningsprosjekter ved Chr. Michelsens institutt.

En av Thorvalds store gleder på fritiden gjennom mange år var å legge ut med seilbåten «Vagabond». En av hans stolteste stunder må ha vært den første seilasen fra verftet i Elløs via Oslo til Bergen. Det var en uforglemmelig opplevelse for oss som fikk oppleve ham i et element han tydeligvis stortrivdes i.

Studietiden i Frankrike skapte også interesse utover det rent faglige. Som pensjonist dro han gjerne med sin Reidun på lange sykkelturen i landet.

Det profesjonelle engasjementet i Aserbajdsjan førte også til en følelsesmessig tilknytning til landet. Han reiste omkring, og engasjerte seg i drift av et barneteater i Baku og sosiale tiltak for barn i området og Tsjetsjenia.

Thorvald kunne nok virke litt reservert på sine omgivelser, men for oss som møtte ham i sosiale sammenhenger var han et kunnskapsrikt, varmt og vennlig menneske, som vi minnes med den største glede.

HENRIK MYKKELTVEDT